

Modes un stila žurnāls

Novembris 2007

Ls 1,99

Pastaigā

**Kliedoši un
provokatīvi
Rotas izaicina**

Skaistuma
pasaules
delikateses

**Modīgā
Antverpene**

Tuksnešu
iekarotājs
Bruno
Baumanis

*rudens
sūks*

Plus: Aja Simsons, Enno Ence,
Keita Mosa, Mikelis Fišers,
Irēna Pulkinena, Māris Šustīns,
Diāna Vrilande u.c.

ISSN 1407-3277

9 1771407 327007

1 1

Kristīne Budže

Foto: Didzis Grodzs (F64) un no Bruno Baumaņa privātā arhīva

Aci pret aci

ar tuksnesi un dzīvi

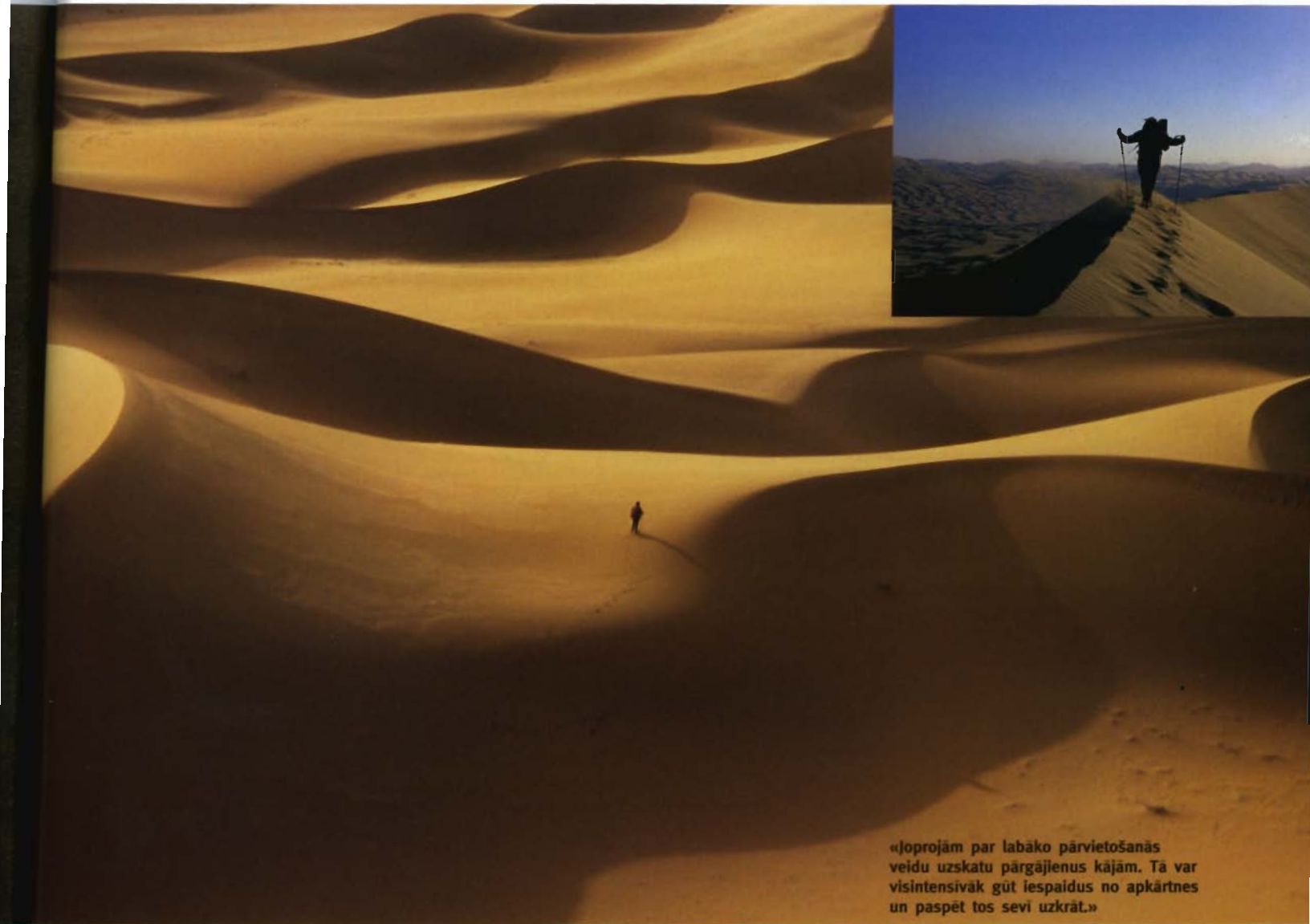
Minhenietis **Bruno Baumanis**. Rietumnieks, kurš meklē un atrod atbildes Austrumos. Viens no ievērojamākajiem mūsdienu pasaules apceļotājiem, veicis vairāk nekā 90 likteni izaicinošas ekspedīcijas visos pasaules kontinentos, bijis Takla Makana, Sahāras un Gobi tuksnešos, Tibetā, Jaungvinejā, Kenijā, Ugandā, Aļaskā, Indonēzijā, Malaizijā un vēl citās vēl eksotiskākās zemeslodes vietās. Ceļojumu grāmatu un dokumentālo filmu autors, fotogrāfs, kā arī viens no labākajiem Tibetas zinātniekiem un tuvs pašā Dalailamas paziņa... Aiz šiem skaļajiem vārdiem — cilvēks, kas papildījis bērnības sapni — visu mūžu ceļot un ar šo nodarbi pelnīt sev iztiku. It kā tik vienkārši.

Teātra grupa United Intimacy pēc Bruno Baumaņa grāmatas gatavojot teātra projektu Karavāna. 19 dienas Takla Makana tuksnesī, viņš pats Rīgā uzstājās ar lekciju — stāstu par pasaules lielākajā tuksnesī piedzīvoto. Ar ceļotāju, kuram pārvietošanās kājām joprojām šķiet vispareizākais, cilvēkam visatbilstošākais tūrisma veids, sarunājās arī Pastaiga.

Kāpēc cilvēki ceļo?

Tūrisms ir mūsdienu parādība, kas masveidā raksturīga vien 20. gadsimtam. Rūpnieciskās revolūcijas sekas — pēc tās tika ieviestas brīvdienas un atvaļinājumi. Agrāk cilvēki neceļoja atpūtas un izklaides dēļ, jo viņiem vienkārši nebija laika un liekas enerģijas. Savukārt mani interesē pasaules uztvere, kas atšķirīga no mums, rietumniekiem, ierastās. Meklēju citādas atbildes uz tiem pašiem jautājumiem, ko sev uzdod katrs no mums.

“Katrš gājiens tuksnesī ir kā šaha spēlēšana ar dabu. Vienmēr ir jāparedz vismaz pieci gājieni uz priekšu, citādi vienkārši aiziešu bojā.”

«Joprojām par labāko pārvietošanās veidu uzskatu pārgājēnus kājām. Tā var visintensīvāk gūt iespaidus no apkārtnes un paspēt tos sevi uzkrāt.»

Eiropā vai tās tuvumā atbildes nevar atrast? Te nav nekā interesanta un nezināma?

Eiropā viss ir tik vienāds. Mani nesaisīta iespēja vienkārši uzkāpt kādā kalnā, to varētu darīt arī Alpos. Vēlos saskarties ar nepazīstamo. Ziemeļamerika mani pilnīgi neinteresē. Tā ir tā pati kultūra, kas Eiropā. Nekā nezināma. Dienvidamerika arī tāda pati, jo tur visu pārņēmis spāņu ieviestais katolicisms. Rietumu civilizācijas neskartu vietu uz zemes kļūst arvien mazāk. Ir grūti sameklēt vēl kādu stūrīti, kur cilvēks nav bijis. Visur izbūvēti ceļi, attīstīta infrastruktūra un mūsdienu saziņas līdzekļi. Citādo atrodu Āzijā un Indijā. Tur reliģijas — budisms un hinduisms — tomēr nosaka atšķirīgu domāšanas modeli, uztveri par pasaulē un sev apkārt notiekošo.

Austrumi jau kļuvuši gandrīz par banālu ceļojuma galamērķi.

Mums rietumos it kā ir viss, ko vien var vēlēties. Taču tā ir tikai materiāla labklājība. Cilvēkam vajag kaut ko vairāk, un viņš dodas uz austrumiem meklēt garīgu-

mu, kas šajā pasaules malā ir daudz izkoptāks. Tā ir savstarpēja Austrumu un Rietumu kultūru apmaiņa — viņi iegūst modernāku un vienkāršāku sadzīvi, bet mēs sirdsmieru.

Tiešām ticat, ka pārtikušais rietumnieks spēj saprast eksotisko zemju iedzīvotājus?

Noteikti, ja vien neesi arogants un neskaties uz vietējiem ar pārākuma sajūtu. Protams, izpratne prasa arī laiku, nevar iejusties otra ādā, pazīstot to vien dažus mirkļus. Ja dzīvo pieczvaigžņu viesnīcā un satiekas tikai ar apkalpojošo personālu, zeme tā arī paliek neiepazīta. Taču rietumu tūristi nespēj iznīcināt šo zemju kultūru. Piemēram, Tibetā to jau izdarīja ķīnieši, vienkārši un bezceremoniāli nogalinot vietējos iedzīvotājus — visus, kas kaut mazliet pretojās un uzreiz bez ierunām nepieņēma okupantu ieviesto ideoloģiju un dzīvesveidu. Rietumnieki, kas brauc uz šīm vietām, pašiem vietējiem liek noticēt, ka viņu tradīcijas ir vērtīgas un dzīvesveids — saglabāšanas vērts.

Slavenības, kas pieņēmušas budismu

par savu pasaules izpratnes modeli, piemēram, Ričards Gīrs, Šarona Stouna, popularizē tibetiešu kultūru un netieši mudina arī citus pasaules bagātos un varenos pievērsties kaut kam vairāk nekā tikai kārtējās jaunākās, jaudīgākās un citādi it kā labākās automašīnas iegādei. Tas taču ir apsveicami, ka cilvēks, kurš var nopirkt visu, meklē garīgumu un veidu, kā savu dzīvi padarīt jēgpilnāku!

Vai ceļojot maināties ne tikai pats, bet spējat letekmēt arī iezemiešu uzskatus par pasauli?

Vietējiem cilvēkiem rietumnieku kāre ceļot un interese par viņu zemi ir nesaprotama. Viņi uzskata mani par trako, kas bezjēdzīgi izšķiež milzīgas naudas summas. Vietējo mūžs pāiet rūpēs par ikdienas izdzīvošanu, neatstājot laiku un enerģiju citām nodarbēm. Viņi nekad neiet tuksnesī tikai prieka vai izklaides dēļ, lai iegūtu jaunu pieredzi, sajustu piedzīvotuma garšu. Pat izvairās no tuksneša un neko nezina par pāris soļi attālumā esošo. Vienīgais iemesls doties turp ir tulītējs

«Cilvēka raksturs taču visnegaidītāk parādās ekstrēmās situācijās, un mani ceļojumi no tādām vien sastāv. Takla Makana tuksnesī Ķīnā.»

21. gadsimtā daudz kur varu nokļūt nevis tāpēc, ka būtu fiziski stiprāks, izveicīgāks vai gudrāks. Man vienkārši ir labāks aprīkojums, proti, precīzāki instrumenti, izturīgāks apģērbs, vieglāka ceļasoma un tamlīdzīgi.

praktisks ieguvums, tāpēc man par tuksnesi ir vairāk informācijas nekā uz vietas neskaitāmās paaudzēs dzīvojušajiem.

Līdzīgi ir ar kalnos kāpšanu. Pirmie virsotnes Alpos sasniedza nevis vietējie zemnieki, bet gan kāds brits — piedzīvotāju alku dzīts pilsētnieks. Tāpat šerpa Nepālā sava prieka pēc nekad kalnos nekāpj. Vienīgais iemesls ir iespēja par to saņemt naudu.

Esmu pēdējais, kas varētu kaut ko mainīt tālo zemju vietējo iedzīvotāju dzīvē. Pirms manis parasti jau ir ieradušās lielās starptautiskās kompānijas. Arī vietējā valdība cenšas savu zemi modernizēt un tuvināt Rietumiem. Internets, televīzija un mobilie telefoni tur mani jau sagaida. Ejot tuksnesī, par ceļabiedriem paņemu vien dažus cilvēkus. Viņu uzskatus varbūt varu mēģināt ietekmēt. Atsevišķi ceļotāji lokālo kultūru iespaido minimāli, taču dod vietējiem papildu iespēju nopelnīt iztikai. No manis naudu saņem šeit gadu tūkstošiem ilgi mitušu cilvēku pēcteči, bet tie tūristi, kas apmetas dārgajās vispasaules viesnīcu ķēžu naktsmītnēs, par savu guļasvietu samaksā Parīsei Hiltoni līdzīgiem viesnīcu īpašnieku mantiniekiem.

Grūtības ir īsta ceļojuma neatņemama sastāvdaļa?

Man ir svarīgi pārbaudīt arī savu fizisko izturību, kas, protams, ceļojot manis izvēlētajā veidā, ir krietni uztrenēta. Nekad neesmu bijis slimnīcā. Taču pārvietošanās pa civilizācijas neskartām vietām ir daudz kas vairāk nekā tikai savu fizisko spēku robežas pārbaudīšana. Iemācos izdzīvot ekstrēmālās situācijās, rast risinājumu šķietami bezcerīgos gadījumos. Katrs gājienam tuksnesī ir kā šaha spēlešana ar dabu. Vienmēr ir jāparedz vismaz pieci gājieni uz priekšu, citādi vienkārši

aiziešu bojā.

Detalizēti plānojat maršrutu un rūpīgi sastādāt līdzī nēnamo lietu sarakstu?

Tagad saviem ceļojumiem gatavojos laikus un pamatīgi, jo ir iesaistītas lielas naudas summas un sponsoriem doti solījumi. Man ir viena cilvēka uzņēmums — ar visu nodarbojos pats, piesaistot dažādu jomu speciālistus tikai specifisku darbu veikšanai. Izmantojot internetu, varu strādāt jebkurā pasaules malā. Jaunībā gan vienkārši sakrāju naudu, nopirku vienvirziena biļeti uz kādu vietu un devos ceļā. Par pirmo nopelnīto lielāko naudas summu iegādājos nevis kādu braucamo, bet gan Leica fotokameru, lai varētu fiksēt iespaidus. Ilgi nevarēju izlemt, ko studēt, lai darbs ļautu maksimāli daudz laika pavadīt svešās zemēs. Izvēlējos būt skolotājs, jo tiem ir visgarākais atvaļinājums. Studiju gados, kad nebija naudas, bet piedereja daudz brīva laika un neskaitāmas ceļojumu idejas, izdevās vienā vasaras mēnesī sapelnīt tik daudz, lai atlikušajās brīvdienās varētu doties uz nezināmām vietām.

Tad tikai sapņoju, ka ceļošana varētu būt visa mana dzīve — darbs un atpūta reizē, ka ar to varētu pelnīt naudu. Tagad tā ir. Lasu lekcijas, rakstu grāmatas, fotografēju un veidoju dokumentālas filmas par saviem ceļojumiem un tā iegūstu līdzekļus gan iztikai, gan jauniem piedzīvojumiem. Šis nodarbes neuztveru kā pagrūtinājumu. Tās man sagādā tādu pašu prieku kā ceļošana. Dzīvoju kā senos laikos, kad zemniekiem atpūta un darbs bija viens vesels un ikdienu nebija sadalīta divās dažādās dzīvēs.

Taču, kamēr tuksnesī pierakstāt savus iespaidus, palaižat garām virkni jaunu impresiju...

Ceļojuma laikā nekad nerakstu dienasgrāmatu, pat ne sīkako piezīmi. Man ir tā uztrenēta atmiņa, ka atceros visu bez notikušā rakstiskas fiksācijas. Tad tikai fotografēju. Rakstu, atgriezies mājās. Tas ir kā ceļojuma atkārtojums, tikai nu jau atmiņās. Ja arī es būtu miljonārs un man nebūtu nepieciešams pelnīt naudu, es tāpat rakstītu grāmatas. Šī nodarbe mani patiešām valdzina un aizrauj.

Saka, ka to, vai ceļojums ir izdevies, nosaka nevis sajūtas tā laikā, bet gan atmiņas. Kas jums ir būtiskāks — process vai atmiņas par redzēto?

Ceļojumā piedzīvotais maina manus uzskatus par cilvēkiem un pasauli. Jaunā pieredze liek izturēties citādāk arī ierastajā vidē. Nebraucu uz svešām zemēm, lai bēgtu no rietumnieciskās pasaules, bet gan lai tepat mājās dzīvotu pilnvērtīgāk. Pretējā gadījumā man būtu jāpaliek uz dzīvi tuksnesī. Tiem, kas nekur nav bijuši, ir tik viegli kļūt rasistiskiem — naidīgiem pret visu nezināmo, svešo un neierasto. Jo vairāk cilvēks ir redzējis, jo tolerantāks un iecietīgāks kļūst. Turklāt daudz ceļojušus cilvēkus ir grūtāk pakļaut manipulācijām. Mani nevar iesēt aizspriedumus vai iestāties, ka svešais ir slikts, jo esmu tur bijis un redzējis, ka tā nav.

Vislabprātāk ceļā dodaties viens?

Man patīk paļauties tikai uz saviem spēkiem. Turklāt, kad esi ieguvis ceļotāja pieredzi un zināšanas, ir grūti atrast līdzvērtīgu ceļabiedru, kurš pats būtu ar mieru doties nedrošā gājienā pa tuksnesi un par kura uzaicināšanu tu pats būtu ar mieru uzņemt risku... Ceļojot kopā, veidojas īpašas attiecības. Tās nevari pārtraukt, tiklīdz rodas domstarpības, nepatika vai biedrs rīkojas kaitinoši, un tālāk ceļu turpināt viens pats. Cilvēka raksturs